

**STICHTING TRIMBOS-INSTITUUT
GEVESTIGD TE UTRECHT
FINANCIEEL VERSLAG 2016**

Inhoudsopgave

	Pagina
BESTUURSVERSLAG	
Bestuursverslag	2
JAARREKENING	
Balans per 31 december 2016	13
Staat van baten en lasten over 2016	15
Kasstroomoverzicht over 2016	16
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	17
Toelichting op de balans	20
Toelichting op de staat van baten en lasten	27
OVERIGE GEGEVENS	34

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

1. Algemene beschouwingen

1.1 Statutaire gegevens

Het bestuur bestond in 2016 uit:

- Dhr. prof dr. R.C.M.E. Engels, voorzitter Raad van Bestuur
- Mw. drs. P.D. Geradts, lid Raad van Bestuur tot 1 maart 2016
- Mw. dr. ir. A.M. Laeven- de Boer MPM, lid Raad van Bestuur tot 1 november 2016
- Mw. mr. M.C.J. Allaer MIF, lid Raad van Bestuur, vanaf 1 november 2016

De Raad van Toezicht bestond in 2016 uit:

- Dhr. drs. W. Vlasblom, voorzitter tot 1 juli 2016
- Dhr. ir J.I.M. de Goeij, voorzitter vanaf 1 juli 2016
- Mw. drs. F.J.H. Dings MBA, lid vanaf 25 augustus 2014
- Dhr. prof dr. H.F.L. Garretsen, lid vanaf 20 juni 2016
- Dhr. drs. B.J.A.M. Welten, lid vanaf 2 juli 2012
- Mw. drs. H.L.H.M. Darley MHSA, lid vanaf 1 december 2016
- Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA, lid vanaf 1 december 2016
- Mw. S.T. van Lonkhuijzen- Hoekstra MBA MCM (tot 21 november 2016)

Kengetallen doelen Trimbos 2017-2020

Omzet	22M
Nettoresultaat	positief
verhouding VWS: derden	50%

Van de begrote opbrengsten van 2017 is per 1 januari 2017 reeds 76% toegezegd.

1.2 Organisatie, financiering en risicomanagement

Sinds de oprichting van het Trimbos-instituut, in 2016 twintig jaar geleden, is een belangrijke bron van financiering de instellingssubsidie van het Ministerie van VWS, alsmede diverse meerjarige projectsubsidies voor longitudinale onderzoeken. Daarnaast bestaat een substantieel deel van de financiering uit onderzoeksubsidies van ZonMw. In 2016 is daarnaast meer en vaker samengewerkt met of in opdracht van partijen zoals gemeentes, eerstelijnszorg en ggz-instellingen. Ook zijn er in 2016 meer internationale projecten uitgevoerd met organisaties zoals de Europese Commissie, WHO en UNODC .

In 2016 is zowel vanuit de Raad van Bestuur en Raad van Toezicht extra aandacht besteed aan een meer gemengde financiering en het zoeken van nieuwe opdrachtgevers, met als doel de basis van de financiering van het instituut te verstevigen en verbreden. Dit is noodzakelijk onder meer vanwege nieuwe wetgeving als andere eisen die worden gesteld aan project- en financieringsverantwoording. Maar ook omdat het belangrijk is om ruimte te hebben om te kunnen investeren in

implementatie en doorontwikkeling van producten en interventies. Om deze activiteiten te kunnen faciliteren is in augustus 2016 Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions BV opgericht. Deze 100% dochter van Stichting Trimbos-Instituut heeft onder meer als doel het ontwikkelen en exploiteren van combinaties van mobiele apps en Virtual Reality toepassingen gericht op de mentale gezondheid.

Met de omslag naar een meer project-gefinancierde organisatie is het van belang dat er voldoende projecten zijn om ook de vaste lasten (overhead) te dekken. Een andere noodzaak in tijden van veranderende financiering is de mogelijkheid om per dag een overzicht te hebben van de actuele kostenadministratie. Dit draagt bij aan een strakker liquiditeitsmanagement en geeft meer sturingsinformatie. In 2016 is in overleg met het ministerie van VWS begonnen met de inrichting van een uitgebreider boekhoudsysteem dat registratie en rapportage per projectonderdeel mogelijk maakt en hiermee betere stuurinformatie oplevert.

In het strategisch plan 2015-2020 worden ook de mogelijkheden verkend van financiering door private partijen in combinatie met publieke partijen. Publiek-private samenwerkingen brengen echter andere uitdagingen - en soms ook risico's - met zich mee. Over de mogelijke risico's wordt de Raad van Bestuur geadviseerd door een commissie wetenschappelijke kwaliteit¹, én een PPS commissie² die alle initiatieven rondom samenwerking met private partners van te voren doorneemt en accordeert. Daarnaast volgt een werkgroep onder leiding van de bestuurssecretaris deze ontwikkelingen nauwlettend, ook met het oog op de reputatie en het waarborgen van de onafhankelijkheid van het Trimbos-instituut. Daarbij is het ook noodzakelijk om in 2017 een onderzoek te starten naar de omzetbelasting en vennootschapsbelastingplicht van het instituut als meer opdrachten vanuit niet-overheden aan het instituut worden verleend. Het bestuur wenst de risico's tot een aanvaardbaar niveau te willen mitigeren en zal derhalve op voorhand de risico's uitgezocht willen hebben voordat tot implementatie wordt overgegaan.

Het bestuur heeft de belangrijkste risico's op het gebied van strategie, operationele activiteiten, financiële positie, wet- en regelgeving en financiële verslaggeving die betrekking hebben op het Trimbos geïdentificeerd. Het bestuur is voornemens om in 2017 deze risico-analyse nader te bespreken met de Raad van Toezicht en toelichten wat het bestuur een aanvaardbaar niveau van risico vindt en welke maatregelen zijn getroffen ter beheersing van risico's en onzekerheden.

1.3 Realisatie versus begroting 2016

Het gerealiseerde batig saldo uit bedrijfsvoering is in 2016 € 4 k.

De *netto opbrengsten* zijn € 68 k lager dan begroot. Doordat er meer onvoorziene incidentele projecten zijn gerealiseerd, zijn de kosten voor uitbesteed werk en

¹ Commissie wetenschappelijke kwaliteit: dhr. prof. H.F.E. Smit, dhr. prof. dr. H.F.L. Garretsen en dhr. prof. dr. R.C.M.E. Engels

² PPS commissie: dhr. mr. M.A.G.M. de Kok, mw. dr. M. van Laar; mw. L. Zaghdoudi en mw. dr. H.M.M. Sinnema

productiekosten gestegen. Aan de andere kant hadden we te maken met projecten waarvan de start doorgeschoven werd naar 2017. Dit gold met name voor een aantal monitorstudies.

De *loonkosten* inclusief sociale lasten zijn € 48 k hoger dan begroot, hoewel sprake was van een lichte daling van de totale personeelsbezetting (in 2016 waren gemiddeld 155 werknemers werkzaam, op basis van een volledig dienstverband). De uitgaven vielen hoger uit door transities, afscheid van medewerkers en de onvoorziene wisselingen in de Raad van Bestuur. De interne organisatiestructuur is in 2016 ongewijzigd gebleven ten opzichte van voorgaand jaar. In 2016 kwam het Trimbos-instituut met een Trust Index van 71% opnieuw voor in de lijst van organisaties met Best Workplaces. De ambitie is om binnen de categorie van organisaties tot 250 medewerkers komende jaren naar de top 10 door te groeien.

Het instituut heeft in 2016 meer uitgegeven dan begroot voor *algemene kosten*. Patiëntveiligheid en privacy zijn voor het Trimbos-instituut essentiële voorwaarden bij de ontwikkeling van e-health interventies. Er bleken toch zwakke plekken te zitten in websites waarop interventies door een externe partij worden aangeboden. Alle websites en e-health programma's waarop Trimbos interventies worden aangeboden zijn daarop opnieuw kritisch bekeken, wat extra kosten met zich heeft meegebracht. Ook zijn hogere kosten gemaakt voor juridische ondersteuning op het vlak van de bescherming van het IP van de door het instituut ontwikkelde interventies in binnen- en buitenland. Het Trimbos-instituut wil dat alle partijen, en met name de bezoekers en gebruikers van de sites, er te allen tijde op kunnen vertrouwen dat door ons ontwikkelde interventies met de grootste zorgvuldigheid worden aangeboden.

Ondanks de extra uitgaven en acties, zijn de overheadkosten overall toch met € 65 k lager uitgevallen dan begroot. Huisvestingskosten zijn lager door het uitstellen van het groot onderhoud, waarvoor € 95 k was gereserveerd. Dit besluit is genomen naar aanleiding van het restant voorziening groot onderhoud 2016 van € 16 k die is vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Het *werkkapitaal* is in 2016 afgenomen met 278.000 van € 192.000 ultimo 2015 naar € 86.000 negatief ultimo 2016.

De quick-ratio, een graadmeter voor het vermogen om aan de direct opeisbare verplichtingen te voldoen, bedraagt per ultimo 2016 0,97 (2015 1,04). Ultimo 2016 bedraagt het saldo liquide middelen € 3.774.711 (2015 € 3.667.029).

Er is in 2016 geen beroep gedaan op de kredietfaciliteit die het instituut heeft.

1.4 Strategie en beleid: 2016 en 2017

In 2016 bestond het Trimbos-instituut 20 jaar. We hebben dat begin november gevierd met een goed bezochte Open Dag voor medewerkers, hun familie en buurtbewoners. Het was goed om terug te blikken op 20 jaar Trimbos-geschiedenis, en te zien hoe innovatief we zijn en onze blik gericht hebben op de toekomst.

De strategische doelen die waren gesteld voor 2016, en die zijn afgeleid van het Strategische Plan 2015-2020, zijn grotendeels gerealiseerd: versteviging van de positie van het instituut op de kernthema's drugs, alcohol, tabak, veelvoorkomende psychische aandoeningen en ernstige psychische aandoeningen.

Belangrijk is ook de versterking van de onderzoekscapaciteiten en dataverwerking ter voorbereiding van de monitoropdrachten t.b.v. het ministerie van VWS. Hier vallen onder Nemesis-2, HBSC, NDM, de monitor Ambulantisering, en de monitor nieuwe woonvormen Dementie die in 2017 worden uitgevoerd.

In 2016 was zowel van de media, professionals en stakeholders in Nederland als wereldwijd veel belangstelling voor onze producten en onze kennis. Variërend van een congres over gaming, publicaties en onderzoeken, rapporten over ambulantisering, de dementiebril, alcohol en werk tot de helaas niet te vermijden drugsincidenten.

Eveneens bijzonder is het project in de regio Helmond, een nieuw en innovatief depressie- en suïcidepreventieproject op middelbare scholen. Ook internationaal was er veel aandacht voor depressie, met bijvoorbeeld een belangrijke studie in The Lancet van Filip Smit, over de enorme te realiseren opbrengsten door wereldwijd te investeren in preventie.

We hadden een belangrijke rol in de op 26 september gestarte overheidscampagne Omgaanmetdepressie.nl, waarvoor de website mentaalvitaal.nl in korte tijd ge-update is en de klachtgerichte mini-interventies een belangrijke tool zijn voor preventie.

1.5 Vooruitzichten 2017

Voor 2017 zijn er een hoop uitdagingen en kansen. Uitgangspunt bij alles blijft het delen van kennis, samenwerking, impact creëren en het bereik van interventies vergroten.

Om dit te bereiken, zijn nieuwe competenties in huis gehaald om in te spelen op maatschappelijke behoeftes van nieuwe opdrachtgevers en de omslag te maken naar een meer project gefinancierde organisatie. Daarnaast verwachten wij een uitbreiding van het aantal projecten voor nieuwe opdrachtgevers.

Voor 2017 is voor Trimbos een sluitende begroting opgesteld waarbij het bedrijfsresultaat in grote lijnen overeenkomt met de begroting van Trimbos in 2016. In 2017 bedragen de totale begrote opbrengsten van € 19.043.000. Van de begrote opbrengsten van 2017 is per 1 januari 2017 reeds 76% toegezegd.

Raad van Bestuur, Trimbos-instituut
Utrecht, 12 juni 2017

Dhr. prof dr. R.C.M.E. Engels

Mw. mr. M.C.J. Allaer MIF

Verslag van de Raad van Toezicht

Dhr. ir. J.I.M. de Goeij, voorzitter Raad van Toezicht

Terugblik 2016

Het strategische plan 2015-2020 met de actuele visie en koers is volop in uitvoering. De Raad van Toezicht volgt dat scherp. Specifiek aandachtspunt is het ontwikkelen van focus én massa op de onderscheiden thema's.

De vijf kernthema's - alcohol, drugs, tabak, veelvoorkomende psychische stoornissen en ernstige psychische stoornissen - en het groeithema gamen en gokken, bepalen de focus. Binnen de beschikbare middelen vraagt dat om keuzes. Deze moeten regelmatig geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd worden.

De thema's vragen een systematische en jarenlange inzet van de medewerkers om tot relevante en verifieerbare resultaten te komen, zowel bij preventie, vroegdiagnostiek en vroege interventie als bij behandeling en nazorg.

Activiteiten

De Raad is in 2016 zeven maal plenair bijeen gekomen (1 februari, 18 april, 7 juni, 20 juni en 19 september, 7 oktober, 21 november). De Raad heeft ook met een delegatie deelgenomen aan enkele bijeenkomsten binnen het instituut, zoals de strategiedag op 6 oktober. De remuneratiecommissie en de auditcommissie zijn in het verslagjaar ook een aantal keren bijeengewees in verband met de vacatures in de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht, resp. ter bespreking van begroting en jaarrekening.

Belangrijk onderwerp in alle genoemde vergaderingen waren; de financiële stand van zaken, de strategische, inhoudelijke en organisatieontwikkelingen.

De Raad heeft de hieronder genoemde belangrijkste besluiten genomen:

- Jaarverslag 2015 vastgesteld.
- Jaarrekening 2015 bespreking in aanwezigheid van de accountant Baker Tilly Berk en daarna vastgesteld in de Raad van Toezicht.
- Vaststelling van Jaarplan en begroting 2016.
- Aanvraag instellingssubsidie VWS 2016 goedgekeurd.
- Vaststelling van de 2 benoemingen in de Raad van Bestuur.
- De heer Vlasblom trad terug als voorzitter van de Raad van Toezicht per 1 juli 2016, de heer De Goeij werd per 1 juli benoemd als voorzitter van de Raad van Toezicht.
- Mevrouw Van Lonkhuijzen trad terug als lid van de Raad van Toezicht wegens het verstrijken van de maximale zittingstermijn.
- Benoemingen in de Raad van 2 leden op voordracht van de Remuneratiecommissie. De Remuneratiecommissie werd gevormd door de voorzitter de heer Vlasblom (voorzitter) en de heer Welten (lid). Na de wisseling van het voorzitterschap medio 2016 is de heer De Goeij toegetreden tot deze commissie en vanaf dan voorzitter commissie.

- De beoordeling van de Raad van Bestuur over het verslagjaar is doorgeschoven naar de eerste helft van 2017 mede ten gevolge van de wisselingen in de Raad van Bestuur.
- De heer De Goeij en mevrouw Van Lonkhuijzen hebben deelgenomen aan de Auditcommissie tot en met juni 2016. Na het vertrek van mevrouw Van Lonkhuijzen heeft de heer Vlasblom deze rol overgenomen. Vanaf 21 november 2016 zijn mevr. Darley en mevr. Deckers benoemd als lid van de Raad en lid van de Auditcommissie. De heer Vlasblom is lid gebleven.
- De Auditcommissie heeft de opdracht om namens de Raad van Toezicht de financiële rapportages te bespreken met de Raad van Bestuur en hun bevindingen te rapporteren in de daarop volgende Raad van Toezicht vergadering. Deze commissie is vier maal bijeengeweesd op 25 januari, 26 april, 6 juni en op 8 november ter voorbereiding van de Raad van Toezicht vergadering die daarna plaats had. In de Auditcommissie zijn de onder meer de jaarrekening 2015, het kwartaalverslag 2016 en de begroting 2016 besproken en de relaties met subsidiegevers.
- Het jaarlijkse beraad waarbij het functioneren van de Raad van Toezicht onderling werd geëvalueerd vond plaats op 3 oktober 2016.
- Het jaarlijks overleg met de Ondernemingsraad vond plaats op 18 april 2016.
- De overlegvergaderingen van de bestuurder met de OR vergaderingen worden in de regel bijgewoond door een lid van de Raad als toehoorder om het stakeholdersoverleg vorm te geven. Het instituut heeft geen cliëntenraad gezien de aard van het bedrijf: kennisinstituut.
- De Raad van Toezicht werkte in 2016 volgens de Zorgbrede Governancecode 2010. Per 1 januari 2017 is een geheel herziene code van kracht. In 2017 zal de Raad van Toezicht starten met het implementeren van de nieuwe governance code 2017.
- De WNT is besproken door de Raad van Toezicht met de Raad van Bestuur.

Samenstelling en profielschets leden Raad van Toezicht 2016

Mw. drs. H.L.H.M. Darley MHSA

Interimmanager/adviseur HDIM

Nevenactiviteiten in verslagperiode:

- Lid bestuur Vrienden van het Hubrecht Instituut
- Lid Raad van Toezicht NSDSK

Relevantie voorgaande functies o.a.:

Directeur/manager voor ziekenhuizen, zorginstellingen en onderwijs.

Lid Raad van Bestuur GGzE

Lid Raad van Bestuur CWZ

Lid Raad van Bestuur Cordaan

Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA

Deckers Management Services

Nevenactiviteiten in verslagperiode:

- Lid Raad van Toezicht auditcommissie Reinaerde vanaf 1-1-2016
- Lid Raad van Bestuur Stichting CATO
- Ambassadeur NVTZ voor Noord-Holland
- Commissaris bij post-HBO-opleiding Brinkhuis Opleidingen
- NIAZ auditor

Mw. drs. F.H. Dings MBA

Lid raad van bestuur OLVG, Amsterdam.

Nevenactiviteiten in verslagperiode:

- Lid Bestuur Stichting Topklinische Ziekenhuizen (STZ), portefeuille kwaliteit
- Lid Strategische arbeidsmarktcommissie Sigra (samenwerkingsverband van organisaties in zorg en welzijn in Amsterdam e.o).
- Lid Adviesraad Ingeborg Douwes Centrum, centrum voor psychosociale zorg bij kanker
- Lid Adviesraad Imagine, Clinical Leadership opleiding, Erasmus Centrum voor Zorgbestuur

Relevante voorgaande functies o.a.:

Directeur bij De Kraamvogel (Zorgconcern Espria)

Adjunct-directeur bij DR. Henri van der Hoeven kliniek

International Marketing Manager bij Sara Lee/ Douwe Egberts

Dhr. Prof. dr. H.F.L. Garretsen

Hoogleraar gezondheidsbeleid Tilburg University

Nevenactiviteiten in de verslagperiode:

- Scientific Coordinator European Research Area Network on Illicit Drugs
- Member Scientific Committee European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, Lisbon
- Honorary Visiting Professor University of Stavanger
- Lid editorial Board Alcohol and Alcoholism
- Lid Bestuur Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek
- Lid Beraadsgroep Volksgezondheid, Gezondheidsraad.
- Voorzitter Adviescommissie Expertisefunctie Zintuiglijk gehandicapten
- Voorzitter Werkgroep Zorgstandaard Alcohol, Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ
- Voorzitter Werkgroep Zorgstandaard Opiaatverslaving, Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ
- Voorzitter Bestuur Stichting Reinout Pfeiffer
- Lid Commissie Innovatiefonds CZ
- Lid Stuurgroep Chronische Zorg Campus Midpoint Brabant.
- Lid Commissie Brainport Healthy Living
- Programma adviseur Master of Public Health, NSPOH tot medio 2017
- Voorzitter Fontys Onderzoeksprijs
- Lid jury Jan van der Kruis prijs en jury Anton Dosen Scriptie prijs
- Lid Leerstoelbesturen bijzondere leerstoelen

Dhr. ir. J.I.M. de Goeij (voorzitter vanaf 1 juli 2016)

Bestuursadviseur bij de Oude Grachtgroep BV Den Haag.

Nevenactiviteiten in verslagperiode:

- Plaatsvervangend Onderwijs Autoriteit Zeeland, Middelburg tot sept 2016
- Lid Raad van Commissarissen DeSeizoenen BV, Oploo
- Lid Raad van Toezicht Stichting Robuust en Robuust BV., Eindhoven
- Lid Raad van Toezicht Nederlandse Dove en Slechthorende Kinderen NSDSK, Amsterdam
- Voorzitter MS Vereniging Nederland, Voorschoten tot juni 2016
- Voorzitter Coöperatie Ledenvereniging Thebe Extra UA, Tilburg
- Voorzitter Stichting Maatschappelijk Innovatiefonds Gemeente Oisterwijk MIGO, Oisterwijk
- Voorzitter Raad van Toezicht Landelijk Expertise Centrum Erfelijke Hypercholesterolemie LEEFH, Amsterdam
- Lid AWB bezwarencommissie GGD's en RAV's in West, Midden en Noord-Oost Brabant, Den Bosch/Tilburg
- Lid van De Geschillencommissie, den Haag, vanaf september 2016

- Lid Commissie Consortium Complementaire Zorg ZonMw, den Haag, vanaf februari 2016
- Lid adviescommissie Referentie laboratoria Cib van het RIVM, Bilthoven, vanaf november 2016

Mw. S.T. van Lonkhuijzen-Hoekstra, MBA MCM (tot 21 november 2016)

Commissaris Achmea.

Nevenactiviteiten in de verslagperiode:

- Bestuurslid NVZD
- Voorzitter Curatorium Postdoctorale Opleiding Verandermanagement VU

Relevante voorgaande functie o.a.:

Voorzitter Raad van Bestuur van GGZ inGeest te Amsterdam

Bestuurder met een achtergrond als professional en direct leidinggevende in de gezondheidszorg.

Dhr. drs. W. Vlasblom (voorzitter tot 1 juli 2016)

Voormalig Directeur HR en lid van het Executive Management Team van Siemens Nederland NV.

Directeur eigenaar Vlasblom Consultancy & Coaching.

Nevenactiviteiten in de verslagperiode:

- Bestuurslid PME (Pensioenfonds Metalektro)
- Bestuurslid ROM (Raad van Overleg Metalektro)
- Lid van de Raad van Advies van het Vakcollege (VMBO)
- Lid van de Raad van Advies Vluchtelingen werk Nederland (Startbaan)
- Lid van de Raad van Advies NVP (Nederlandse Vereniging voor Personeelsbeleid)

Dhr. drs. B.J.A.M. Welten

Buitengewoon adviseur Korps Nationale Politie

Buitengewoon Lid Onderzoeksraad voor Veiligheid

Nevenactiviteiten in de verslagperiode:

- Lid Raad van Inspiratie Veilige Samenleving
- Ambassadeur KNGF Geleidehond, Amstelveen
- Lid van de Raad van Advies M4B (Military Talent for Business) Rotterdam
- Lid Raad van Toezicht van het Nederlands Philharmonisch Orkest te Amsterdam
- Lid Comité van aanbeveling Oncofonie
- Lid van het curatorium van de mr. Gonsalves Innovatieprijs voor de rechtshandhaving

- Voorzitter burgerinitiatief 1 overheid <http://initiatief1overheid.nl>
- Lid van de Executieve redactieraad van het tijdschrift Cahiers politiestudies
- Gastdocent aan de Universiteiten van Groningen, Amsterdam, Leiden en de Politieacademie

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(na voorstel resultaatverdeling)

		<u>31-12-2016</u>		<u>31-12-2015</u>	
		€	€	€	€
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa	1				
Gebouwen en terreinen		1.590.601		1.709.304	
Andere vaste bedrijfsmiddelen		670.589		612.424	
Vooruitbetaald op materiële vaste activa		-		14.720	
			2.261.190		2.336.448
Financiële vaste activa	2				
Deelnemingen in groepsmaatschappijen			1		-
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen					
Handelsdebiteuren	3	868.957		689.123	
Vorderingen op gelieerde partijen	4	607.930		30.858	
Overige vorderingen en overlopende activa	5	1.133.475		538.778	
			2.610.362		1.258.759
Liquide middelen	6		3.774.711		3.667.029
Totaal activazijde			<u>8.646.264</u>		<u>7.262.236</u>

		31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
PASSIVA					
STICHTINGSVERMOGEN					
Bestemmingsreserve	7	153.025		163.250	
Bestemmingsfonds	8	106.834		137.663	
Overige reserves	9	1.525.479		1.480.484	
			1.785.338		1.781.397
VOORZIENINGEN					
Overige voorzieningen	10		50.172		429.328
LANGLOPENDE SCHULDEN					
Egalisatierekening doelsubsidies	11		254.882		318.042
KORTLOPENDE SCHULDEN					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		1.476.192		833.827	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	12	552.552		532.085	
Overige schulden en overlopende passiva	13	4.527.128		3.367.557	
			6.555.872		4.733.469
Totaal passivazijde			8.646.264		7.262.236

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

		2016	Begroting 2016	2015
		€	€	€
Baten	14			
(Project)subsidie ministerie VWS	15	9.395.751	5.335.000	9.683.855
Projectsubsidies derden	16	8.230.190	11.795.000	6.373.958
Overige bedrijfsopbrengsten	17	816.457	649.000	640.698
		<u>18.442.398</u>	<u>17.779.000</u>	<u>16.698.511</u>
Lasten				
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	18	5.694.277	4.992.000	3.920.973
Lonen en salarissen	19	8.812.030	8.609.300	9.019.846
Sociale lasten en pensioenlasten	20	1.996.113	2.151.000	2.029.935
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		461.800	452.000	431.063
Overige bedrijfskosten	21	1.464.850	1.564.700	1.281.346
Som der bedrijfslasten		<u>18.429.070</u>	<u>17.769.000</u>	<u>16.683.163</u>
Bedrijfsresultaat		13.328	10.000	15.348
Financiële baten en lasten	22	-9.387	-10.000	167.772
Netto resultaat		<u>3.941</u>	<u>-</u>	<u>183.120</u>
Resultaatbestemming				
Bestemmingsreserve		-10.225		163.250
Bestemmingsfonds		-30.829		-70.752
Overige reserves		44.995		90.622
		<u>3.941</u>		<u>183.120</u>

	2016	2015
	€	€
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016		
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	13.328	15.348
Aanpassingen voor		
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	461.800	431.063
Mutatie voorziening groot onderhoud	-166.670	95.000
Ottrekkingsen aan voorziening	-176.727	-686.735
Vrijval voorziening ten gunste van resultaat	-35.759	-127.795
Vrijval egalisatierekening doelsubsidies	-63.160	-63.140
	19.484	-351.607
Verandering in werkkapitaal		
Mutatie vorderingen	-1.351.603	772.096
Koersverschillen	-10.225	163.250
Kortlopende schulden (exclusief banken)	1.822.403	757.114
	460.575	1.692.460
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	493.387	1.356.201
Ontvangen interest	838	4.522
Kasstroom uit operationele activiteiten	494.225	1.360.723
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsen materiële vaste activa	-386.542	-121.502
Mutatie financiële vaste activa	-1	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-386.543	-121.502
Mutatie geldmiddelen	107.682	1.239.221
Verloop mutatie geldmiddelen		
Stand per begin boekjaar	3.667.029	2.427.808
Mutaties in boekjaar	107.682	1.239.221
Stand per eind boekjaar	3.774.711	3.667.029

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

INFORMATIE OVER DE RECHTSPERSOON

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Trimbos-Instituut is feitelijk en statutair gevestigd op Da Costakade 45, 3521 VS te Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 805514806.

ALGEMENE TOELICHTING

Belangrijkste activiteiten van rechtspersoon

Stichting Trimbos Instituut heeft ten doel:

- a. het op onafhankelijke, wetenschappelijke, praktijkgerichte en levensbeschouwelijke pluriforme geestelijke volksgezondheid, geestelijke gezondheidszorg, verslaving en verslavingszorg, alsmede ten aanzien van het gebruik van alcohol, drugs en overige psychotrope stoffen;
- b. het op de sub a. bedoelde wijze verlenen van diensten ter bevordering van preventie en hulpverlening alsmede het beleidsmatig en maatschappelijk handelen op de sub a. genoemde aandachtsgebieden; en
- c. voorts al hetgeen dat met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting tracht haar doelen te bereiken door onder meer:

- a. het produceren van kennis, het verzamelen en bewerken van bestaande gegevens en het verspreiden en overdragen van kennis;
- b. het stimuleren van meningsvorming en bezinning; en
- c. het geven van adviezen.

De stichting zal de hiervoor gemelde werkzaamheden onder meer verrichten ten behoeve van:

- a. instellingen, cliënten, werknemers en zorgverzekeraars in de (geestelijke) gezondheidszorg en de verslavingszorg;
- b. het openbaar bestuur in Nederland en de daaraan gerelateerde uitvoerende instanties;
- c. instituten in binnen- en buitenland;
- d. het algemeen publiek;
- e. de media.

Groepsverhoudingen

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

Stichting Trimbos-Instituut staat aan het hoofd van de groep. Per 30 augustus 2016 is Trimbos Virtual Reality Solutions B.V. te Utrecht opgericht. Er wordt gebruik gemaakt van de vrijstelling conform artikel 2:407 lid 1 BW en derhalve wordt er geen geconsolideerde jaarrekening opgesteld.

Schattingen

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondbeginselen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Trimbos-Instituut zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 362 lid 1, Boek 2 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR VERSLAGGEVING

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van het Ministerie van VWS en de stellige uitspraken van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving, specifiek RJ 640 Organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Omrekening van vreemde valuta

Omrekening van vreemde valuta voor de balans

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de bestemmingsreserve.

Leases

Operationele leases

De stichting heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Onderhanden projecten

Ten aanzien van de projecten wordt onderscheid gemaakt tussen afgeronde, nieuwe en lopende projecten. De afgeronde projecten worden als 'nog te ontvangen subsidiebedragen' gepresenteerd. De nieuwe en lopende projecten worden als 'nog te besteden toegekende subsidiebedragen' gepresenteerd.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening in verband met reorganisaties

De reorganisatievoorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor de stichting een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Subsidiebaten

Investeringsubsidies in verband met de aanschaf van vaste activa worden gepassiveerd onder de overlopende passiva. Deze subsidies worden tijdsevenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

Pensioenlasten

De door het Trimbos instituut voor haar werknemers afgesloten pensioenregeling betreft een zogenaamde "toegezegd pensioenregeling". Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds PFZW. Trimbos instituut betaalt premies op verplichte, vrijwillige of contractuele basis aan PFZW. Deze premies worden verantwoord als last zodra ze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een verandering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Het Trimbos instituut heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij PFZW, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

VASTE ACTIVA

1 Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vooruit- betaald op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016				
Aanschaffingswaarde	4.917.458	5.003.345	14.720	9.935.523
Cumulatieve afschrijvingen	-3.208.154	-4.390.921	-	-7.599.075
Boekwaarde per 1 januari 2016	1.709.304	612.424	14.720	2.336.448
Mutaties				
Investeringsen	-	401.262	-14.720	386.542
Afschrijvingen	-118.703	-343.097	-	-461.800
Saldo mutaties	-118.703	58.165	-14.720	-75.258
Stand per 31 december 2016				
Aanschaffingswaarde	4.917.457	5.403.779	-	10.321.236
Cumulatieve afschrijvingen	-3.326.856	-4.733.190	-	-8.060.046
Boekwaarde per 31 december 2016	1.590.601	670.589	-	2.261.190
Afschrijvingspercentages	3%	10 - 33%	0%	

De WOZ-waarde per 1 januari 2016 van het gebouw, gelegen aan
Da Costakade 45, te Utrecht bedroeg € 5.036.000.

2 Financiële vaste activa

	Deelne- mingen in groepsmaat- schappijen
Boekwaarde per 1 januari 2016	€ -
Mutaties	
Oprichting deelneming	1
Saldo mutaties	1
Stand per 31 december 2016	
Hoofdbedrag	1
Boekwaarde per 31 december 2016	1

Per 31 augustus 2016 is Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V. opgericht met een geplaatst kapitaal van € 1. Het betreft een 100% dochter van Stichting trimbos-instituut. Gedurende 2016 hebben nog geen activiteiten plaatsgevonden in deze deelneming. Daarom wordt er een jaarrekening opgesteld over een verlengd boekjaar tot en met 31-12-2017.

VLOTTENDE ACTIVA

	31-12-2016 €	31-12-2015 €
3 Handelsdebiteuren		
Handelsdebiteuren	870.993	691.159
Dubieuze debiteuren	-2.036	-2.036
	868.957	689.123
4 Vorderingen op gelieerde partijen		
Vordering op Private Institute Trimbos Moldova	607.930	30.858

Er is een stichting opgericht in Moldavië voor subsidie-activiteiten. Stichting Trimbos-instituut is penvoerder van een ontvangen projectsubsidie van subsidieverstrekker SDC en via deze rekening-courant verhouding worden financiële middelen gestort naar Moldavië en vindt afrekening van bestede kosten plaats. Over de rekening-courantverhouding wordt geen rente berekend.

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
5 Overige vorderingen en overlopende activa		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	130.813	92.391
Overige vorderingen	1.002.662	446.387
	<u>1.133.475</u>	<u>538.778</u>

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Pensioenen	<u>130.813</u>	<u>92.391</u>
------------	----------------	---------------

Overige vorderingen

Vooruitbetaalde bedragen	100.563	124.719
Nog te ontvangen subsidiebijdragen	744.150	180.631
Overige vorderingen	157.949	141.037
	<u>1.002.662</u>	<u>446.387</u>

6 Liquide middelen

ING Bank N.V.	<u>3.774.711</u>	<u>3.667.029</u>
---------------	------------------	------------------

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
7 Bestemmingsreserve		
Bestemmingsreserve	<u>153.025</u>	<u>163.250</u>

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	163.250	-
Resultaatverdeling	-10.225	163.250
Stand per 31 december	<u>153.025</u>	<u>163.250</u>

De bestemmingsreserve koersverschillen wordt aangehouden om koersresultaten met betrekking tot het Moldavie-project te verrekenen totdat de looptijd van het project is verstreken. De koersresultaten worden jaarlijks gerealiseerd op het banksaldo in Zwitserse Francs (CHF) dat op last van de subsidiegever wordt aangehouden.

8 Bestemmingsfonds

Bestemmingsfonds

31-12-2016	31-12-2015
€	€

106.834	137.663
---------	---------

Bestemmingsfonds

Stand per 1 januari

Resultaatverdeling

Overboeking naar overige reserves

Stand per 31 december

2016	2015
€	€

137.663	212.797
---------	---------

-30.829	-70.752
---------	---------

-	-4.382
---	--------

106.834	137.663
---------	---------

Het bestemmingsfonds fungeert als een egalisatierekening met VWS. De egalisatiereserve VWS betreft een reservering waarin de bestedingsverschillen van de instellingsubsidie worden verrekend. De egalisatiereserve is niet vrij besteedbaar voor het Trimbos-instituut. VWS kan bij het toekennen van (project)subsidie specifiek de voorwaarde stellen dat een gedeelte van het aangevraagde budget moet worden gefinancierd door onttrekking aan deze risicoreserve. Conform artikel 34 van de Kaderregeling VWS-subsidies bedraagt de egalisatiereserve ten hoogste 10% van het bij het besluit tot verlening bepaalde bedrag van de instellingssubsidie. De mutatie in de egalisatiereserve wordt gevormd door de toevoeging of de onttrekking bij een positief of negatief eindresultaat van de instellingssubsidie over het betreffende boekjaar. De overboeking naar overige reserves ontstaat doordat de definitieve vaststelling van de instellings-subsidie afwijkt van het saldo dat in de jaarrekening van 2015 was opgenomen.

9 Overige reserves

Stand per 1 januari

Overboeking naar overige reserves

Gecorrigeerde stand per 1 januari

Uit resultaatverdeling

Stand per 31 december

2016	2015
€	€

1.480.484	1.385.480
-----------	-----------

-	4.382
---	-------

1.480.484	1.389.862
-----------	-----------

44.995	90.622
--------	--------

1.525.479	1.480.484
-----------	-----------

VOORZIENINGEN

10 Overige voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Reorganisatievoorziening

31-12-2016	31-12-2015
€	€

-	36.962
---	--------

50.172	392.366
--------	---------

50.172	429.328
--------	---------

Voorziening groot onderhoud gebouwen

	2016 €	2015 €
Stand per 1 januari	36.962	164.187
Mutatie voorziening	-16.188	95.000
	<u>20.774</u>	<u>259.187</u>
Onderhoudskosten ten laste van voorziening	-20.774	-222.225
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>36.962</u>

Ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud aan de gebouwen en de terreinen vindt jaarlijks een mutatie plaats in deze voorziening, waaraan een onderhoudsplan ten grondslag ligt. Vanwege wijzigingen in het toekomstig te verwachten onderhoud is het resterende bedrag van de voorziening ad. € 16.188 gedurende het boekjaar vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

De onderhoudswerkzaamheden wordt jaarlijks ten laste gebracht van de exploitatie en eventuele vervangingen worden geactiveerd en middels afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht.

Reorganisatievoorziening

	2016 €	2015 €
Stand per 1 januari	392.366	984.671
Reorganisatiekosten naar kortlopende schulden	-150.482	-
	<u>241.884</u>	<u>984.671</u>
Reorganisatiekosten ten laste van voorziening	-155.953	-464.510
Vrijval ten gunste van het resultaat	-35.759	-127.795
Stand per 31 december	<u>50.172</u>	<u>392.366</u>

De reorganisatievoorziening is gevormd voor de verwachte toekomstige kosten met betrekking tot de reorganisatie. Hieraan ligt een reorganisatieplan ten grondslag. De werkelijke kosten worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Met een aantal medewerkers is overeenstemming bereikt over de afvloeiing. De hieruit voortkomende schuld wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

11 LANGLOPENDE SCHULDEN

	2016 €	2015 €
Egalisatierekening doelsubsidies		
Stand per 1 januari		
Hoofdsom	1.976.043	1.976.043
Cumulatieve mutaties	-1.658.001	-1.594.861
Saldo per 1 januari	<u>318.042</u>	<u>381.182</u>
 Mutaties		
Vrijval boekjaar	<u>-63.160</u>	<u>-63.140</u>
Stand per 31 december		
Hoofdsom	2.039.203	1.976.043
Cumulatieve mutaties	-1.784.321	-1.658.001
Saldo per 31 december	<u>254.882</u>	<u>318.042</u>

Onder de egalisatierekening doelsubsidies worden de voor aanschaf van pand inclusief verbouwing verkregen subsidies van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verantwoord. De ontvangen subsidies van VWS zijn vastgelegd in de navolgende brieven:

de dato: kenmerk
04-09-84 DGVGZ/AGZ/Subs 32855
16-09-86 DGVGZ/AGZ/Subs 63845
16-10-86 DGVGZ/AGZ/Subs 66677
26-10-87 DGVGZ/AGZ/GGZ 305905
13-11-89 DGVGZ/AGZ/FEA 114534

Conform de aanwijzingen van het Ministerie van VWS worden de subsidies ten gunste van het resultaat gebracht naar rato van de afschrijvingsperiode van de betreffende objecten.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2016 €	31-12-2015 €
12 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	536.605	495.532
Omzetbelasting	15.947	36.553
	<u>552.552</u>	<u>532.085</u>

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
13 Overige schulden en overlopende passiva		
Nog te besteden toegekende subsidiebedragen	2.809.813	1.865.893
Personeelskosten	1.291.850	1.374.079
Te betalen reorganisatiekosten	150.482	-
Overige schuld	274.983	127.585
	<u>4.527.128</u>	<u>3.367.557</u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Ter zake van een eventuele verkoop van het onroerend goed aan de Da Costakade geldt een bijzondere conditie. Ter medefinanciering van het nieuwe pand, is door het Ministerie van VWS een eenmalige subsidie verstrekt.

Naast deze verplichting zijn er per 31 december 2016 contracten afgesloten met een totale waarde van € 1.443.006 gerelateerd aan onderhanden projecten.

Huurverplichtingen

Uit hoofde van de huur van koffie- en kopieerapparaten bestaat er voor 2017 een verplichting ter grootte van € 17.529 (excl. BTW). De totale leaseverplichting bedraagt € 45.345, die over twee jaar afloopt.

Verstrekte zekerheden

Het maximaal op te nemen krediet in rekening-courant bedraagt per 2016 € 900.000. In het kader van de rekening-courant kredietfaciliteit met de ING Bank is een positieve/negatieve hypotheekverklaring verstrekt op de grond en opstallen aan de Da Costakade 45.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
14 Baten			
(Project)subsidie ministerie VWS	9.395.751	5.335.000	9.683.855
Projectsubsidies derden	8.230.190	11.795.000	6.373.958
Overige bedrijfsopbrengsten	816.457	649.000	640.698
	<u>18.442.398</u>	<u>17.779.000</u>	<u>16.698.511</u>
15 (Project)subsidie ministerie VWS			
Rijksbijdrage	6.475.819	5.238.000	8.107.958
Project subsidies	2.919.932	97.000	1.575.897
	<u>9.395.751</u>	<u>5.335.000</u>	<u>9.683.855</u>

Bovenstaande bedragen hebben betrekking op de door het Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport structureel verstrekte subsidie (Rijksbijdrage) aangevuld met additionele toegekende incidentele (project) subsidies.

16 Projectsubsidies derden

Overige overheidsbijdragen en -subsidies	320.085	-	280.249
Internationaal	2.490.221	-	961.435
GGZ instellingen	861.896	-	789.630
Zorgverzekeraars	65.730	-	61.883
Fondsen	535.867	-	361.414
Derden subsidies	66.222	-	506.582
Kennisinstituten	1.866.076	-	1.686.630
Lokale overheid	309.184	-	262.542
ZonMw	791.955	-	650.167
Overige projecten	333.681	11.795.000	468.347
Werkgevers	589.273	-	345.079
	<u>8.230.190</u>	<u>11.795.000</u>	<u>6.373.958</u>

Bovenstaande bedragen hebben betrekking op de door derden (niet zijnde het Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport) verstrekte subsidies. Deze subsidies hebben een incidenteel karakter.

In de begroting is geen uitsplitsing gemaakt naar project subsidies. Derhalve is het totale saldo weergegeven onder de overige projecten.

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
17 Overige bedrijfsopbrengsten			
Opbrengsten scholing/cursussen	107.058	93.000	131.136
Detacheringen	109.090	258.000	140.869
Exploitatie gebouw	131.117	133.000	136.205
Verkopen publicaties	469.192	165.000	232.488
	<u>816.457</u>	<u>649.000</u>	<u>640.698</u>

Toelichting begroting

De overige bedrijfsopbrengsten zijn hoger dan begroot. Dit heeft onder andere te maken met hogere opbrengsten uit de Trimbos academie dan begroot en hogere inkomsten uit symposia. Deze zijn geboekt onder de verkopen publicaties.

De netto opbrengsten zijn hoger dan begroot en daarmee samenhangend zijn de kosten uitbesteed werk en andere externe kosten ook hoger dan begroot.

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
18 Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten			
Kosten uitbesteed werk	5.694.277	4.992.000	3.920.973
	<u>5.694.277</u>	<u>4.992.000</u>	<u>3.920.973</u>
Kosten uitbesteed werk			
Productiekosten	5.224.070	4.761.000	3.590.687
Ingehuurde externen	470.207	231.000	330.286
	<u>5.694.277</u>	<u>4.992.000</u>	<u>3.920.973</u>

Productiekosten

Hieronder zijn de direct aan de uitvoering van projecten gerelateerde kosten verantwoord.

Ingehuurde externen

Hierin zijn begrepen de niet projectgerelateerde kosten van tijdelijk door het Trimbos-instituut ingehuurde arbeidskrachten en adviseurs.

Toelichting begroting

De productiekosten zijn hoger dan begroot. De afwijking van productiekosten is moeilijk te voorzien omdat dit mede afhangt van de toekenning van projecten die ten tijde van het opstellen van de begroting niet bekend zijn en de mate waarin externe expertise wordt ingehuurd. Ook gedurende de looptijd van een project kan alsnog inhuur plaatsvinden omdat te weinig capaciteit beschikbaar is om op tijd de gevraagde resultaten te leveren. Hierdoor kan het aandeel productiekosten behoorlijk variëren en daarmee afwijken van de begroting. Om deze reden wordt er gestuurd op de netto opbrengsten.

Personeelskosten

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
19 Lonen en salarissen			
Brutolonen en -salarissen	8.812.030	8.609.300	9.019.846

Gemiddeld aantal werknemers

Bij de stichting waren in 2016 gemiddeld 155 werknemers werkzaam, op basis van een volledig dienstverband (2015: 159).

Toelichting begroting

De brutosalarissen zijn € 203.000 hoger dan begroot. De loonkosten inclusief sociale lasten werkgever zijn ongeveer € 94.000 hoger dan begroot. De overschrijding is te wijten voor een bedrag van € 98.000 aan toegezegde ontslagvergoedingen. De gemiddelde loonkosten per fte was € 2.700 lager dan begroot. Dit heeft vooral te maken met de opslag sociale lasten en pensioen lasten die te hoog waren begroot.

De financiële effecten van een hogere bezetting dan begroot van 7 fte werden gecompenseerd door de lagere gemiddelde loonkosten.

WNT-verantwoording 2016 Trimbos-Instituut

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Trimbos-Instituut van toepassing zijnde regelgeving: het algemeen WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Trimbos-Instituut is € 179.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen (gegevens 2016)

Naam	RvB	Functie	Beloning	Voorziening beloning optermijn	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Prof dr. R.C.M.E. Engels		Voorzitter RvB	€ 184.742	€ 10.879	€ 195.621	€ 179.000
drs. P.D. Geradts		Directeur	€ 70.539	€ 4.484	€ 75.023	€ 74.542
		Bedrijfsvoering				
dr. ir. A.M. Laeven MPM		Lid RvB	€ 106.186	€ 8.099	€ 114.285	€ 134.863
mr. M.C.J. Allaer MIF		Lid RvB	€ 21.780	€ 1.604	€ 23.384	€ 26.624
		(met dienstbetrekking)				
mr. M.C.J. Allaer MIF		Lid RvB	€ 84.000	€ -	€ 84.000	€175/uur
		(zonder dienstbetrekking)				

De Voorzitter van de Raad van Bestuur, de heer Engels, had gedurende het boekjaar 2016 een full-time dienstverband (1,0 fte) en was van 1 januari tot en met 31 december in vaste dienst. Hij heeft geen belastbare kostenvergoeding ontvangen. Het maximum aan bezoldiging wordt overschreden. Gelet op de vigerende overgangsregeling wordt voldaan aan de wettelijke vereisten.

De directeur bedrijfsvoering, mevrouw Geradts, is van 1 januari tot en met 31 mei 2016 in dienst geweest (1,0 fte). Haar bezoldiging overschrijdt in 2016 het individueel berekende maximum met € 481. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door uitbetaling van vakantiedagen, welke toegerekend worden aan voorgaande kalenderjaren. Derhalve is geen sprake van een verschuldigde nabetaling of openbaarmakingsverplichting

Mevrouw Laeven, lid van de Raad van Bestuur, is van 1 maart 2016 tot en met 30 november 2016 in dienst geweest (1,0 fte).

Mevrouw Allaer, lid van de Raad van Bestuur, is vanaf 1 november 2016 in dienst getreden (0,89 fte).

Mevrouw Allaer, lid van de Raad van Bestuur, had van 1 juni 2016 tot en met 31 oktober 2016 een fictieve dienstbetrekking en werd ingehuurd via een extern bureau. De functie is vervuld gedurende 60 dagen (van acht uur), wat neerkomt op een vergoeding van € 175,- per uur.

Leidinggevende topfunctionarissen (gegevens 2015)

Naam	RvB	Functie	Beloning	Voorziening beloning optermijn	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Prof dr. R.C.M.E. Engels		Voorzitter RvB	€ 184.742	€ 10.737	€ 195.180	€ 178.000
drs. P.D. Geradts		Directeur	€ 123.258	€ 10.615	€ 133.873	€ 178.000
		Bedrijfsvoering				

Zowel de Voorzitter Raad van Bestuur als de Directeur Bedrijfsvoering hadden beiden gedurende het boekjaar 2015 een full-time dienstverband (1,0 fte) en waren van 1 januari tot en met 31 december in vaste dienst. Beiden hebben geen belastbare kostenvergoeding ontvangen. Het toepasselijk WNT maximum is € 178.000 en alleen de voorzitter van de Raad van Bestuur overschrijdt dit maximum. Gelet op de vigerende overgangsregeling wordt voldaan aan de wettelijke vereisten.

Toezichthoudende topfunctionarissen (gegevens 2016)

Naam	RvT	Functie	Beloning	Belastbare Onkosten- vergoedingen	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Dhr. ir. J.I.M. de Goeij		Voorzitter RvT	€ 2.750	€ 430	€ 3.180	€ 22.682
Dhr. drs. W. Vlasblom		Lid RvT	€ 2.750	€ 186	€ 2.936	€ 22.191
Dhr. drs. B.J.A.M. Welten		Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 17.900
Mw. S.T. van Lonkhuijzen- Hoekstra MBA MCM		Lid RvT	€ 1.875	€ -	€ 1.875	€ 12.898
Mw. drs. F.H. Dings MBA		Lid RvT	€ 5.833	€ -	€ 5.833	€ 17.900
Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA		Lid RvT	€ 208	€ 51	€ 259	€ 1.520
Mw. drs. H.L.H.M. Darley MHSA		Lid RvT	€ 208	€ -	€ 208	€ 1.520
Dhr. prof dr. H.F.L. Garretsen		Lid RvT	€ 1.458	€ -	€ 1.458	€ 9.563

De heren Vlasblom en Welten en mevrouw Dings zijn gedurende het gehele jaar toezichthouder geweest. De heer De Goeij is sinds 1 juli 2016 voorzitter van de RvT, voorheen was hij lid van de RvT. Mevrouw Dings heeft in 2016 de bezoldiging over 2014 tot en met 2016 ontvangen, € 2.500 heeft betrekking op 2016.

Mevrouw Lonkhuijzen-Hoekstra heeft per 21 november 2016 haar functie neergelegd. De heer Garretsen is lid van de RvT sinds 1 juli 2016 en mevrouw Deckers en mevrouw Darley sinds 1 december 2016.

Het toepasselijk WNT-maximum voor voorzitters en leden van interne toezichthoudende organen bedraagt € 26.850 respectievelijk € 17.900.

Toezichthoudende topfunctionarissen (gegevens 2015)

Naam	RvT	Functie	Beloning	Belastbare Onkosten- vergoedingen	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Dhr. drs. W. Vlasblom		Voorzitter RvT	€ 3.000	€ 558	€ 3.558	€ 26.700
Dhr. ir. J.I.M. de Goeij		Lid RvT	€ 2.500	€ 263	€ 2.763	€ 17.800
Dhr. drs. B.J.A.M. Welten		Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 17.800
Mw. S.T. van Lonkhuijzen- Hoekstra MBA MCM		Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 17.800
Mw. drs. F.H. Dings MBA		Lid RvT	€ -	€ -	€ -	€ 17.800

De toezichthoudende topfunctionarissen zijn gedurende 2015 het gehele jaar in vaste dienst geweest. Het toepasselijk WNT-maximum voor voorzitters en leden van interne toezichthoudende organen bedraagt € 26.700 respectievelijk € 17.800.

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
20 Sociale lasten en pensioenlasten			
Sociale lasten	1.232.113	2.151.000	1.248.111
Pensioenlasten	764.000	-	781.824
	<u>1.996.113</u>	<u>2.151.000</u>	<u>2.029.935</u>

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	118.703	138.000	120.291
Andere vaste bedrijfsmiddelen	343.097	314.000	310.772
	<u>461.800</u>	<u>452.000</u>	<u>431.063</u>

Toelichting begroting

De afschrijvingskosten zijn lager dan begroot doordat begrote investeringen in de huisvesting zijn uitgesteld.

21 Overige bedrijfskosten

Overige personeelskosten	354.977	421.700	200.065
Huisvestingskosten	267.216	370.000	358.141
Catering	66.401	85.000	81.301
Automatiseringskosten	294.785	320.000	278.840
Kantoorkosten	158.497	169.000	154.963
Algemene kosten	322.974	199.000	208.036
	<u>1.464.850</u>	<u>1.564.700</u>	<u>1.281.346</u>

Toelichting begroting

De overige bedrijfskosten zijn in totaal € 100.000 lager uitgekomen dan begroot.

Overige personeelskosten is lager uitgevallen doordat een aantal budgetten nauwelijks zijn besteed. Huisvestingskosten zijn lager dan begroot doordat de dotatie aan de voorziening groot onderhoud ad € 95.000 niet heeft plaatsgevonden en het restant van de voorziening groot onderhoud ad € 16.188 is vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Algemene kosten zijn hoger dan begroot als gevolg van hogere juridische kosten.

Overige personeelskosten

Dotatie voorziening reorganisatiekosten	-	-	-127.795
Overige personeelskosten	354.977	421.700	327.860
	<u>354.977</u>	<u>421.700</u>	<u>200.065</u>

Huisvestingskosten

Huisvestingskosten	283.404	275.000	263.141
Mutatie voorziening groot onderhoud	-16.188	95.000	95.000
	<u>267.216</u>	<u>370.000</u>	<u>358.141</u>

Algemene kosten

Overige algemene kosten	322.974	199.000	208.036
	<u>322.974</u>	<u>199.000</u>	<u>208.036</u>

	2016	Begroting 2016	2015
	€	€	€
22 Financiële baten en lasten			
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	838	-	4.522
Koersresultaat	-10.225	-	163.250
Rentelasten en soortgelijke kosten	-	-10.000	-
	<u>-9.387</u>	<u>-10.000</u>	<u>167.772</u>

Toelichting begroting

In de begroting was geanticipeerd op een liquiditeitstekort als gevolg van de afnemende exploitatie. In 2016 is geen beroep gedaan op de kredietfaciliteit ten behoeve van de liquiditeit. De rente vergoeding blijft laag en door de fluctuerende liquiditeit is het niet mogelijk dit rendabeler te beleggen. Het saldo aan Zwitserse Francs dat door de opdrachtgever is verstrekt ter dekking van projectuitgaven heeft geleid tot een koersresultaat van € 10.225.

Utrecht, 21 juni 2017
Stichting Trimbos-Instituut

Was getekend,
prof dr. R.C.M.E. Engels
Voorzitter Raad van Bestuur

Was getekend,
mr. M.C.J. Allaer
Lid Raad van Bestuur

Utrecht, 21 juni 2017

Ondertekening Raad van
Toezicht:

Was getekend,
Dhr. ir. J.I.M. de Goeij
Voorzitter Raad van Toezicht

Was getekend,
Mw. drs. F.H. Dings MBA

Was getekend,
Dhr. drs. B.J.A.M. Welten

Was getekend,
Dhr. drs. W. Vlasblom

Was getekend,
Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA

Was getekend,
Mw. drs. H.L.H.M. Darley MHSA

Was getekend,
Dhr. prof dr. H.F.L. Garretsen

OVERIGE GEGEVENS

Baker Tilly Berk N.V.
Papendorpseweg 99
Postbus 85007
3508 AA Utrecht
T: +31 (0)30 258 70 00
F: +31 (0)30 254 45 77
utrecht@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Stichting Trimbos-Instituut
T.a.v. de Raad van Bestuur en de
Raad van Toezicht
Da Costakade 45
3521 VS UTRECHT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Trimbos-Instituut

A. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de in dit financieel verslag opgenomen jaarrekening 2016 van Stichting Trimbos-Instituut te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Trimbos-Instituut per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016;
3. het kasstroomoverzicht over 2016; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Trimbos-Instituut zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de Raad van Bestuur;
- het verslag van de Raad van Toezicht;
- samenstelling en profielschets leden Raad van Toezicht 2016; en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 640 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 640.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De Raad van Toezicht verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 21 juni 2017

Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend,
M. Meijer RA